

TANINAN PEDAQQOQ, MÜDRİK AĞSAQQAL

ƏMƏKDAR MÜƏLLİM MÜRSƏL MİRZƏYEVİN UNUDULMAZ XATIRƏSİNƏ

1956-ci il, sentyabrın 1-i. Lerik orta məktəbində onuncuda oxuyurduq. İlk zəng çalındı, zala keçdi. Partiya komitəsindən, maarif şöbəsinən nümayəndələr gəldilər. Məktəbə yeni təyin olunmuş direktor - Mürsəl Mirzəyevi təqdim etdilər, ictimai və pedaqoji fəaliyyətindən danışdır. Direktor da məramından qisaca səhbət açdı...

Mürsəl müəllim

Bu ad mənə doğmamışdı. Kəndimizin ilk ziyalılardan biri kimi. Anam ona "əmoğlu" deyərdi. Bir gün qolumdan tutub Mürsəl müəllimin direktor işlədiyi Kəlvəz kənd məktəbine apardı, Şərqiye müəllimənin dərs dediyi birinci sinifə qoydu.

Mürsəl Mirzəyev 1940-ci ildə pedaqoji fəaliyyətə başlamışdı. Azərbaycan Müəllimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun birillik kursunu bitirib Qosmalian kənd yeddiillik məktəbinə göndərmişdi. Bir ildən sonra cəbhəyə getmişdi. Döyüş yolu Qafqazdan keçmişdi. Yaralanıb tərxis olunmuşdu. Qayıdış əvvəl işlədiyi məktəbə direktor təyin edilmişdi. Məktəbə bir-birindən aralı 8 kənddən uşaq gelirdi. Şagirdlərin arasında cəbhədə vuruşanların övladları da vardi. Mürsəl müəllim kəndbəkənd gəzir, təhsildə yayınları məktəbə getirirdi. Analar onu doğma övlad kimi qarşılıyır, gəlinlər qardaş bilib dərd-sərlərini danışmaqdan çəkinmirdilər. Direktor onlara ürək-dirək verir, qayğılarına qalır, imkanı olanda el tuturdu.

1945-ci ildə Mürsəl müəllim məsul vəzifəyə - rayon mədəniyyət şöbəsinə müdir təyin edildi. O, kəndlərdə kitabxanalar, klublar açdı, kino qurğularının fəaliyyətini bərpə elədi. İxtisaslı kadrlar hazırlamaqdan ötrü gəncləri texnikumlara peşə məktəblərinə göndərdi. Özü də ali təhsil almağı diqqətdən kənarda saxlamırdı. Azərbaycan Dövlət Pedagoji İnstitutunun tarix faktülsini qiyanı bitirdi. Partiya işinə irəli çəkildi. Rayonda təhsil, səhiyyə, mədəniyyət müəssisələrinin maddi bazasını möhkəmləndirməkdən ötrü çox iş gördü.

1952-ci ilin yazı. Zuvand zo-nasındaki kəndlərin əhalisi hədə-qorxu, zorla Muğan düzünə köçürürlür. Puşkin (Biləsuvar) rayonunun Ağalıkənd kəndində məskunlaşan Mürsəl Mirzəyev pedaqoji fəaliyyətini burada davam etdirir. Kənd ağsaqqallarının, sadə peşə adamlarının hörməti qazanır, rayonun ictimai həyatında fəal iştirak edir, "Şərəf Nişanı" ordeni ilə təltif olunur. Aradan 4 il keçir. Mürsəl Mirzəyev Maarif Nazirliyinə çağırılır. Ona Lerik qəsəbə orta məktəbində direktor işləmək təklif edilir. Razılaşır, yenidən doğma diyara qayıdır.

1957-ci ilin yayı. Məktəbdə buraxılış imtahanları başa çatdır. Kamal attestatı alduğum gün Mürsəl müəllim məni kabinetə çağırıldı. Aramızda qısa səhbət oldu:

- Lənkəran Pedagoji Məktəbin direktoru Mustafa Sadıqovla bu günlərdə görüşmüşəm. Ağayana, yetimlərin qayğısına qalan adamdır. Sənədləri özünə verərsən. Əminəm ki, orda da yaxşı oxuya-caqsan. Əlin çörəyə çatanda ali təhsil almağa vaxt taparsan. Evdən arxayı ol, gözüm üstündə olacaq.

Bu, mənim seçimim üçün müdrik ağsaqqal məsləhəti idi. Həyatda qazandığım az-çox uğurlara görə o kişiye borcluyam. Direktor işlədiyi illerdə necə-necə şagirdi respublikamızın ali təhsil məktəblərində oxudu, elmi ad aldı. Asəf İsgəndərov riyaziyyat elmləri doktorudur, Əlihüseyin Hidayətov tibb elmləri doktoru, Əməkdar elm xadimidir, professor Mirağa Cəfərquliyev hüquq elmləri üzrə tanınmış alimdir. Dərs dediyi şagirdləri yada salardı, Bakıya yolu düşəndə baş çəkib görüşərdi.

Mərhum professor Xeyrulla Məmmədov söz düşəndə Mürsəl müəllim haqqında deyərdi: - O, elm, sənət adamlarının dostu idi. Lerikdə ziyalıların yetişməsində böyük xidmətləri olub. Zəngin pedagoji təcrübəsindən biz də bəhrələnmişik. Adamlarla ünsiyyətdə, el-obasına bağlılıqla bir etalon idi. Aradan illər keçib, oxuduğumuz məktəbə bu gün də "Mürsəl müəllimin məktəbi" deyirlər.

Əllinci illərdə

Lerikdə təhsile rehbərlik edən Əkbər Novruzov danışındı ki, rayon məktəblərində çalışan

müəllimlərdən 4 nəfəri fəxri ad almağa təqdim eləmişdik. Bir nəfər seçilməliydi. Nazir akademik Mehdi Mehdiyadə Mürsəl Mirzəyev üzərində dayandı. Dedi ki, bu müəllimi yaxşı tanıyıram, maarif cəfakesidir. Fəxri ad almağa mənəvi haqqı var. Təqdimat Ali Sovetin Rəyasət Heyətinə göndərildi. O, Lerikdə Əməkdar müəllim adına layiq görülən ilk məktəb direktoru idi.

Mürsəl Mirzəyev 1964-cü ilde etimad göstərib maarif şöbəsinin müdürü vəzifəsinə irəli çəkildi. Beş il bu vəzifədə çalışdı. Kənd məktəbində müəllim işlədiyimə görə o dövrün çətinliklərini görmüş, problemlərinin şahidi olmuşam. Məktəblərin bir neçəsi yararsız binalarda yerləşirdi, maddi bazası zəifdi. İxtisaslı müəllimər çatışmırıdı. Təyinatla qonşu rayonlardan gələnlər yerli şəraite uyğunlaşa bilmir, iki ildən sonra gedirdilər.

Problemin həlli üçün

Mürsəl müəllim yollar axtardı. Yerli gənclərin ali pedagoji məktəblərə müsabiqədən kənar qəbulu barədə respublika təşkilatları qarşısında məsələ qaldırdı. Təklif təqdir olundu. Müəllim hazırlayan institutlarda lerikli tələbələrin sayı artırdı. Təyinatla gələnlərə kəndlərdə mənzil-meişət şəraiti yaradıldı, kirayə haqqı rayon büdcəsi hesabına ödənildi.

Rayon maarif şöbəsində Mürsəl müəllimlə çiçin-çiçinə çalışan keçmiş məktəb inspektoru, Lerik şəhərində yaşayan 90 yaşlı Adil Imanov söyləyir ki, 1964-1969-cu illərdə rayona gələn 160 müəllim kəndlərə göndərildi. Onların arasında qızlar da vardi. Gənc müəllimlərin çoxu işlədikləri yerde məskunlaşdı, ailə qurdu, ev-eşik sahibi oldu. Bu gün onlar Mürsəl müəllimi ehtiramla yad edirlər.

Aqillərdən kimsə deyib ki, vəzifə daş kimi ağır yükdür. Onu çox əziyyətlə ciyin qaldırırlar, lakin çox asanlıqla yerə salırlar. Mürsəl müəllim neçə illər bu ağır yükü şərəflə daşıdı. O, vəzifədə təsadüfü adam deyildi. Yüksək təşkilatçılığı, məktəbşünaslığın incəliklərini dərindən bilməsi, kollektivdə dil tapması ilə seçilirdi.

Yığıncaqların birində Mürsəl müəllimin dediyi bu sözler yادداşında qalıb: "Çoxlarına kənardan asan görünse də, müəllimlik çətin peşədir. Müəllim üçün ən vacib keyfiyyət, belkə savaddan önce pedagoji mərifətdir. Pedagoji mərifəti olmayan müəllim ola bilməz". Elə hörmətli müəllimimizin şəxsi

Həmzə Vəliməmmədov,
Əməkdar jurnalist

keyfiyyətləri, insanlarla isti münasibəti pedagoji mərifətə canlı nümunəydi.

Otuz il pedagoji sahədə çalışan Mürsəl Mirzəyevi 1970-ci ilde yerli sovetdə işə dəvət elədilər. O, rayon sovetinə deputat seçildi, icraiyyə komitəsinin katibi vəzifəsində çalışmağa başladı. Ağsaqqal nüfuzu bu təşkilatda da ona dayaq oldu, ictimaiyyətə əlaqəsi daha da möhkəmləndi. Qəbuluna gələnləri səmimi qarşılıdı, səmimi də yola saldı. Ömrünün sonuna kimi el-obasına alniaçıq, üzüağ xidmət elədi.

Mürsəl müəllim əliaçiq, gözütök, əqidəsi saf kişiydi. 1960-ci ildə zəhmət haqqı ilə tikdirdiyi birmərtəbəli 2 otaqlı evdə Şərqiye müəllimə ilə səkkiz övlad boyabaşa çatdırıldı. Kimi həkim, kimi müəllim, kimi mühəndis oldu.

Ilk müəllimim Şərqiye xanım ən çox mütaliəsi olan anaydı. Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı klassiklərinin əsərlərini oxumaqdan yorulmadı. Evdə zəngin kitabxanası vardi. Mən də bu kitabxananın fəal oxucularından biriymədim. O, həm də xalça ustasıydı. Uzun illər texniki-peşə məktəbində bu xalq sənətinən dərs dedi, gənc xalçaçılardan yetişirdi.

Mürsəl müəllim tay-tuşları arasında yaşılı görünürdü. 50-55 yaşlarında qocalmışdı. Buna səbəb verdiyi itkilerdi. Ağsaqqal qardaşı repressiyən qurbanı olmuşdu, üç azyaşlı övladı qalmışdı. Onların qayğısını çəkmışdı, oxutdurmuşdu. Özünə gələr-gelmez daha bir faciə baş vermişdi. Tibb institutunu bitirib təyinatını Lerikə alan qardaşı Səyyar dənizdə sulara qərq olmuşdu. Bu dərddən uzun müddət özüne gələ bilmədi, içiñ-icin ağladı, üzü bir dəfə belə gülmədi.

Tayfada hər kəsin karına gələrdi

Qardaşı İbrahim müəllimin dörd övladının, əmisi uşaqlarının texnikumlarda, ali məktəblərdə təhsil almalarına dayaq olud.

Yolu Bakıya düşəndə Bülbülədən Bayıladək qohum-əqrabaya baş çəkerdi, son manatını da xərcləyib qayıdardı.

1982-ci ilin baharında Mürsəl müəllimi 66 yaşında son mənzilə yola saldıq. Tanrıının ayırdığı ömür payını kişi kimi ləyaqətlə başa vurdu. Ruhu şad olsun.